

hos Asbjørn Sorteberg som bestyrer på Moldstad, forsøksleder og senere professor ved Institutt for jordkultur, Norges Landbrukshøgskole.

Det er ikke bare Smølajordbruket eller myrjordbruket på vestkysten som har mottatt verdifulle informasjonen fra Sortebergs arbeider. Hans forskning har klarlagt problemer og gitt veiledning til jordbruket i hele vårt mangeartede land. Sorteberg er internasjonalt kjent som fagmann og benyttet som foredragsholder og i andre oppdrag.

Det er god grunn til å være Asbjørn Sorteberg særdeles takknemlig for det dyptpløyende forskerarbeid han har utført og de tjenester han har gjort for landbruket.

Ikke minst for Det norske jord- og myrselskap (tidligere Selskapet Ny

Jord og Det norske myrselskap) har Asbjørn Sorteberg vært en god mann. Villig til å ta på seg oppgaver av forskjellig salg, som leder på Smøla, som foredragsholder, som artikkelforfatter, ved utredningsarbeid og ved medlemskap i Selskapets styre.

Det er derfor en stor glede for oss at vi ved hjelp av Sortebergs kolleger og medarbeidere ved Norges Landbrukshøgskole, kunne få i stand dette heftet av Jord og Myr, tilegnet Asbjørn Sorteberg som en hedersbevisning, og med vår dypt følte takknemlighet.

Til slutt de beste ønsker både til fru Agnes og til Asbjørn Sorteberg, for mange gode arbeidsår fremover i tiden som kommer.

Ole Lie.

Asbjørn Sortebergs skriftlige arbeider

1940 — 1978.

Oversikt ved M. Ødelien

Et tilfelle av sterk biologisk kvelstoffassimilasjon? Ny Jord 27, 36—39. 1940. Erfaringer fra Ny Jords dyrkingsmåter av myr på Smøla. Medd. Det norske myrselsk. 28, 153—160. 1941.

Skadevirkning av kalk på myr. Medd. Det norske myrselsk. 28, 194—200. 1941. Gardsdrifta på Ny Jords forsøksgard 1944 og noen retningslinjer for utforming av drifta for bureiserne bygget på forsøksresultater og praktisk erfaring.

Ny Jord 31, 101—110. 1944.

Tilfeller av klorose ved plantedyrkingen på Smøla, og forhold som innvirker på klorosens opptreden. Tidsskr. norske landbr. 52, 151—156. 1945.

Ny Jords bureisingsvirksomhet og forsøksdrift på Smøla. Ny Jord 33, 3—16. 1946.

Hva har forsøkene på Smøla lært oss? Ny Jord 34, 55—113. 1947.

Melding fra Ny Jords forsøksgard på Smøla for årene 1938—47. Ny Jord 35, 39—56. 1948.

Karforsøk med ulike mengder kalk, fosfor, kvelstoff og magnesium til havre og bygg. Meld. Norges landbrukshøgskole 31, 377—416. 1951.

Molybdenmangel hos salat i karforsøk. Av M. Ødelien og Sorteberg. Forskn.forsøk landbr. 3, 69—74. 1952.

Forsøk med ulike kalkmidler til kvitmosetorv. Tidsskr. norske landbr. 59, 206—213. 1952.

Krillium. Gartneryrket 1952, nr. 44.

Kort melding om sammenhengen mellom avlingsresultater fra markforsøk i eng og kjemiske jordanalyser for fosfor og kalium. Medd. Det norske myrselskap, 51, 84—86. 1953.

Noen samspilleffekter ved planteproduksjon sett i relasjon til kjemiske avlingsanalyser. Meld. Norges landbr.høgskole 33, 162—170. 1953.

- Laboratoriemetoder til bestemmelse av lettøpløselig fosfor og kalium i jorda sammenliknet med norske markforsøk. NJF's kongr.berättelse 1953, 73—77.
- Fortsatte forsøk med molybden. Forskn.forsøk landbr. 5, 161—178. 1954.
- Gjødselforbruket i Norge før og nå. Økt innsats nr. 5—6. 1954.
- Molybdenmangel på planter. NJF's kongr.berättelse 1956, 210—213.
- Magnesiumgjødsling. NJF's kongr.berättelse 1956, 214—218.
- Sammenhengen mellom resultater av kjemiske jordanalyser for fosfor og kalium og utslaget for fosfor-kaliumgjødsling i eng 1946—50. Forskn.forsøk landbr. 7, 549—726. 1956.
- Noen betraktninger på grunnlag av orienterende gjødslingsforsøk i Sogn og Fjordane. Ny Jord 44, 14—21. 1957.
- Husdyrgjødsel — kunstgjødsling. Innhold og virkning av noen andre stoffer enn kvelstoff, fosfor og kalium. Norsk landbr. 1957.
- Mikronæringsstoffer, magnesium og svovel i jordbruk og hagebruk. Av M. Ødelien og Sorteberg. Oslo 1957. 28 s.
- Sammenligning mellom forskjellige fosforgjødselslag, mellom pulverformig og granulert superfosfat og mellom bredsådd og granulert superfosfat. Av Sorteberg og R. Bærug. Forskn.forsøk landbr. 8, 203—238. 1957.
- Myrsynking og myrsvinn. Medd. Det norske myrselsk. 56, 97—101. 1958.
- Ulike nydyrkingsmåter. Ny Jord 45, 21—35. 1958.
- Bureising og forsøksgården på Smøla. Ny Jord 1908—1958, s. 75—90.
- Einsidig korndyrking. Syn og Segn 1959, 329—336.
- Investigations on potassium available in soils varying in texture and parent material. Av G. Semb, Sorteberg og A. Øien. Acta Agric. Scand. 9, 229—252. 1952.
- Molybdenbrist. Bristsjukdomar hos kulturvæxter och exempel på följsjukdomar hos husdjur. Stockholm 1959.
- Gjødsling til skog. Noen jevnføringer med gjødsling til jordbruksvekster. Skog-eieren 1959, 47—50.
- Markforsøk med molybden. Av Sorteberg og E. Vigerust. Forskn.forsøk landbr. 11, 31—56. 1960.
- Kar- og markforsøk med kopper og jern. Forskn.forsøk landbr. 12, 81—139. 1961.
- Resultatar av norske kärlforsök med rödklöver på vitmossetorvjord. Växtnär.-Nytt 17, h. 4, 18—23. 1961.
- Magnesiumsituasjonen i Norge. Noen forsøksresultater. Jord og Planter. København 1961, s. 189—200.
- Copper relationship with oats on adding cultivated to uncultivated peat. Soil Sci. 94, 80—86. 1962.
- Noen sider ved nitrogen- og fosforhusholdningen i lite omlaget myrjord den første tiden etter oppdyrkingen. Forskn.forsøk landbr. 14, 395—420. 1963.
- Molybdenmangel på myrjord. Medd. Det norske myrselskap 61, 9—13. 1963.
- Effect of liming peat soils on the availability of applied phosphate to plants. Av Sorteberg og G. Dev. Acta Agric. Scand. 14, 307—314. 1963.
- Næringsbalansen i jorda. Stensilert foredrag 1964.
- Kopperinnholdet i husdyrgjødsel. Kan det bety noe for plantene ved koppermangel? Norsk landbr. 1966, nr. 22.
- Det kjemiske miljø i jorda. Ny Jord 52, 162—166. 1966.
- Noen sider ved fosfortilstanden i lite humifisert kvitmosetorv. Stensilert foredrag 1966.
- Noen sider ved fosfortilstanden i lite humifisert kvitmosetorv ved ulik kalktilførsel. Medd. Det norske myrselsk. 64, 126—129. 1966.
- Orienterende resultater om kvaliteten av blautgjødsling. Av I. Lyngstad, J. Paulsen og Sorteberg. Jord og avling 1969 nr. 2.
- Kloakkslam aktuelt som gjødsling? Norsk landbr. 1969 nr. 6.
- Kalsiuminnholdet i plantene sett på bakgrunn av gjødsling. Inform.møte Hurdalssjenn 1970, 26—28.
- Sur nedbør og surt nedfall vurdert fra jordbruksynspunkt. Av Sorteberg og M. Ødelien. Samvirke nr. 13, 1971.
- Et 13-årig forsøk på Ny Jords forsøksgard Moldstad. Av Kr. Foss og Sorteberg. Ny Jord 59, 4—10. 1972.
- Kloakkslam og tungmetaller. Norsk landbr. 1972 nr. 22.

- Synkingsproblemer på dyrket myrjord. Medd. Det norske myrselsk. 71, 180—184. 1973.
- Fosforgjødning på myrjord. Eksempler på opptak hos planter og utvaskingsfare. Stensilert foredrag 1973.
- Kalkspredning med sentrifugalspreder. Av N. O. Næss og Sorteberg. Norsk landbr. 1974, nr. 13.
- Avlingsstørrelse og opptak av fosfor hos havre dyrket i torv, rik på hvitmosse og utvasking av fosfor fra torv og myrjord. Festskr. til prof. F. Stenbjerg, København 1974.
- Virkingen av magnesium på avlingsstørrelse og magnesiuminnhold ved ulik kalking og ulike nitrogenforbindelser. Forskn.forsøk landbr. 25, 537—558. 1974.
- The effect of some heavy metals on oats in a pot experiment with three different soil types. Jour. Sci. Agric. Soc. Finl. 46, 277—288. 1974.
- Arbeidsforbruk, kostnader og avlingsresultater fra nydyrkingsforsøk 1950—1965. Av Ø. Haugen, L. Sjøflot, H. Aamodt, P. Hove, A. Musland, R. Celius og Sorteberg. Forskn.forsøk landbr. 26, 1—202. 1975.
- Setning av myrjord etter grøfting. Ny Jord 62, 136—140. 1975.
- Virkingen av noen tungmetaller på jord og avling. NJF's seminar om tungmetaller 1975, 32—37.
- Yield and phosphorus uptake of oats grown in peat rich in sphagnum mosses and leaching of phosphorus from peat soil. 5th Intern. Peat Congr. 3, 7—14. 1976.
- Kulturplantenes reaksjon for tungmetaller i jorda med bakgrunn i den økte forurensning. Det Norske Vit.skaps.-Akademis årb. 1976, 49—52.
- Markforsøk med kopper og jern. Forskn.forsøk landbr. 25, 141—157. 1977.
- Molybdenmangel på havre. Et tilfelle på myrjord. Jord og myr 1, 19—26. 1977.
- Pot experiments with different sulphur-containing compounds to rye grass and oats. Av A. R. Selmer-Olsen, Sorteberg og M. Ødelien. Acta Agric. Scand. 28, 293—297. 1978.
- Effects of heavy metals on oats in pot experiments with three different soil types. Under trykking i Jour. Sci. Agric. Soc. Finl.

Om emner innen fagområdet jordkultur har professor Sorteberg ellers skrevet ca. 75 registrerte kortere artikler i tidsskrifter, årbøker o.a. publikasjoner, og dessuten vært medarbeider i Norsk Hagebruksleksikon.

Vurdering av mineraljord til dyrking

Forslag til klassifisering

Av Arnor Njøs

Forutsetninger og målsettinger for nydyrking

I samtaler med fagfolk fra andre land vil utlendingene ofte ryste på hodet når de får høre om nydyrking i Norge. Hvordan kan et land med så begrensede muligheter for jordbruk i det hele tatt tenke på nydyrking? Hvorfor ikke bytte fisk og industrivarer mot korn og kjøtt? Hvorfor ikke bruke oljeinntektene til å kjøpe billig mat? Til det siste er å si at oljeinntektene — om de kommer — i alle fall vil bli kortvarige. Hvis tidsperspektivet er bare én generasjon og målet er størst mulig

materielt forbruk, kan det være riktig å selge olje og kjøpe mat. Men hvis tidsrammen er noe lenger, bør investeringene i produksjonsapparatet telle mest.

De *politiske målsettingene* er mange. Den mest overordnede av alle er sannsynligvis nasjonal handlefrihet. Forutsetningene for en slik frihet er også mange. En av de viktigste er at folket kan være sikre på en rimelig matforsyning. I krisesituasjoner, f.eks. krig, må en regne med langvarig avskjæring av tilførselene fra andre land. Det gjelder både mat- og kraftförimpport. Den